

GOEDMAKEN DOE JE SAMEN

Tekst: Eliane Wiebenga, Frank Van Hoen, Johan Vanderfaeillie en Femke Vanschoonlandt
Illustraties door Ben Seys, www.benseys.com

Een meer diepgaande beschrijving vindt u in het boek van Haim Omer 'Geweldloos verzet in gezinnen'. Een nieuwe benadering van gewelddadig en zelfdestructief gedrag van kinderen en adolescenten, uitgegeven door Bohn Stafleu van Loghum.

Deze werkmap vormt een onderdeel van 'Pleegouders Versterken in Opvoeden – module Geweldloos Verzet', een intensief ondersteuningsprogramma voor pleegouders, ontwikkeld door de Vrije Universiteit Brussel en de Vlaamse diensten voor pleegzorg, met steun van het Agentschap Jongerenwelzijn.

“WIE EEN FOUT HEEFT GEMAAKT EN DIE NIET RECHTZET, BEGAAT EEN TWEEDE FOUT.”

Confucius

Iedereen maakt fouten. Het is belangrijk om fouten weer goed te maken en om je pleegkind te leren hoe dat kan. Een herstelgebaar is een positieve actie die symbool staat voor herstel van de aangerichte schade. Hierna kan je weer verder met elkaar.

Hoe helpt u uw pleegkind om schade te herstellen?

- 1 Kies een rustig moment waarop u en uw pleegkind ontspannen zijn. Begin niet over een herstelgebaar kort na de gebeurtenis, maar smeed het ijzer als het koud is.
- 2 Zeg tegen uw pleegkind: 'Je hebt ... (tijdstip/situatie)... (gebeurtenis) gedaan. Als iets werd beschadigd, dan moet dat worden hersteld. Heb je een idee wat je zou kunnen doen om het goed te maken? We zijn er om jou hierbij te helpen'.
- 3 Reageer positief op alle redelijke voorstellen die uw pleegkind doet; stimuleer het plannen van een concrete actie.
- 4 Steun uw pleegkind bij het proces van goed maken; als uw pleegkind zich niet aangevallen voelt zal het sneller begrijpen waar het om gaat en meewerken.
- 5 Wanneer uw pleegkind bereid is iets te doen maar niets kan bedenken, dan kan u hem op weg helpen door voorbeelden te geven en hem daaruit te laten kiezen.
- 6 Wanneer uw pleegkind aarzelt, leg dan nog één keer rustig uit waarom het belangrijk is dat de schade hersteld wordt, geef uw pleegkind een of meer dagen de tijd en kom er op terug.
- 7 Na uitvoering van het herstelgebaar geeft u blijk van uw waardering en sluit u het incident af.

Goed om te weten

- Door geweld worden niet alleen spullen maar ook relaties beschadigd; met een herstelgebaar neem je dit ernstig en wordt de schade letterlijk en figuurlijk gerepareerd.
- Herstelgebaren zijn niet alleen positief voor het slachtoffer (en de rest van de groep), maar ook voor de dader: ze zien zijn aardige kanten weer en zullen ook aardiger tegen hem doen.
- Alleen 'sorry zeggen' is niet genoeg; het gaat om een symbolische daad van herstel.
- Een bijzonder soort herstelgebaar is als u als pleegouder zelf spijt betuigt over eigen negatieve reacties.

Wat als uw pleegkind weigert mee te werken?

- Het kan zijn dat uw pleegkind beweert dat het niet zijn schuld was of dat de ander begon. Vertel dan rustig dat boos worden mag, maar een ander pijn doen of iets stuk maken niet. Bied aan om na het herstelgebaar te helpen bij het oplossen van het conflict met het andere kind.
- U kan mensen uit uw steungroep om hulp te vragen. Zij kunnen uw pleegkind een berichtje sturen of bellen en hulp aanbieden bij het bedenken van een herstelgebaar. Zij kunnen zeggen: 'Je pleegouders hebben me verteld over gebeurtenis X... Ik bied je aan om samen met jou te zoeken naar een goede oplossing voor de situatie. We kunnen een keer afspreken. Ik stel voor dat we er allebei over nadenken en over een paar dagen bel ik je weer. Misschien heeft een van ons beiden tegen die tijd een goed idee.'
- Laat tussentijds aan het slachtoffer weten dat u ermee bezig bent en er op terug zal komen.
- Blijft uw pleegkind weigeren, geef dan als pleegouders het goede voorbeeld en doe een herstelgebaar namens het pleegkind. Zeg tegen uw pleegkind: 'We zijn als pleegouders verantwoordelijk voor jou en voor wat je doet. We moeten iets doen voor de persoon die schade heeft geleden. We zouden dit graag samen met jou doen, maar als jij dat niet wilt, dan doen we het zelf. We hebben besloten om ... (concreet benoemen wat u zal doen) en zullen dit ook namens jou doen. Dit is onze verantwoordelijkheid als pleegouders.' In sommige situaties kunt u besluiten dat uw pleegkind wel een passende bijdrage levert (bijvoorbeeld door een deel van het zakgeld in te houden).

Wat moet u niet doen:

- Preken en beschuldigingen uiten
- Dreigen met straf
- Stem verheffen of agressief worden
- Negatief of neerbuigend reageren op voorstellen van uw pleegkind
- Te hoge verwachtingen hebben
- Uw pleegkind er alleen mee laten tobben
- De zaak laten lopen als uw pleegkind niet meewerkt

Voorbeelden van herstelgebaren:

- Oprecht spijt betuigen in aanwezigheid van alle betrokkenen
- Een excuusbrief schrijven en persoonlijk overhandigen
- Een klein geschenk (een tekening, een symbolisch voorwerp, een zelfgebakken taart)
- Vervanging geven/kopen voor hetgeen beschadigd of stuk gemaakt is
- Een (gedeeltelijke) financiële vergoeding (soms aangevuld door de pleegouders)